

Téma 5

Riešenie konkrétnych krízových javov

Zovšeobecnenie poznatkov z riešenia KJ v posledných rokoch:

- nie všetkým KJ venovali média rovnakú pozornosť:
 - hurikán Katrina mal vysokú mediálnu pozornosť,
 - naopak v prípade indického štátu Maharaša 0,5 mil. evakuovaných, tajfún Khanun v okolí Šanghaja až 1,35 mil. evakuovaných, ...
 - odhady obetí:
 - nadhodnotené – New Orleans 10-25 tis. obetí (1036),
 - Podhodnotené - tsunami na Vianoce 2004 10-30 tis. obetí (240 tis.),
- obrazové zábery zničených území môžu byť účelovo skreslené,
- využívanie KJ na zviditeľnenie vlád, prípadne ich zamlčovanie,
- fámy sa šíria rýchlejšie, ako KJ doznie,
- snahy zarobiť na KJ (zbierky, rekonštrukcie, poistenie – podhodnotenie škôd),
- rozvojový faktor a stav ekonomiky krajiny, prípadne sveta.

Riešenie konkrétnych krízových javov si vyžaduje:

- vykonávanie analýzy rizík a ohrození,
- spracovanie prognózy vzniku krízového javu,
- uskutočňovanie preventívnych opatrení,
- uplatňovanie zásad krízového plánovania,
- monitorovanie rizík a krízových činiteľov,
- adekvátnu reakciu na krízový jav,
- organizovanie záchranných prác,
- obnovovanie narušených procesov, objektov a systémov.

Analýza rizík a ohrození:

Vykonávajú ju pracovníci krízového manažmentu, ale tiež manažéri verejnej správy, výrobných organizácií, služieb a rôznych inštitúcií. Cieľom komplexnej analýzy rizík a ohrození je:

- posúdenie všetkých rizík a ohrození, ktoré môžu spôsobiť narušenie stability systému,
- poznanie a pochopenie všetkých zákonitostí vzniku krízových javov, t.j. nielen príčin vzniku, ale aj postupnosti vzniku (zmena parametrov) a negatívnych následkov ich pôsobenia,
- vytvorenie účinného monitorovacieho systému rizikových faktorov a potenciálnych zdrojov krízových javov (akumulované zdroje energií, hmôt a síl),
- návrh optimálneho systému vyhodnocovania rizikových parametrov a stanovenie hranice vzniku krízy,
- získanie podkladov na vykonanie prognózy možných krízových javov a vyhodnotenie ich účinkov a negatívnych následkov.

Analýzy rizík v územnom obvode:

- hodnotia územný obvod z hľadiska:
 - geografických charakteristík,
 - klimatických charakteristík,
 - demografickej skladby,
 - stavu a kvality infraštruktúry,
- posudzujú možnosti vzniku krízových javov:
 - živelné pohromy,
 - technologické havárie,
 - požiare,
 - epidémie a hromadné onemocnenia,
 - krízové javy vo verejnom sektore,
- stanovujú možnosti riešenia vzniknutých krízových javov, vrátane výberu nástrojov na odstraňovanie ich negatívnych dôsledkov.

Prognózu vzniku konkrétneho krízového javu vykonáva KM podľa nasledovného postupu:

- identifikácia všetkých zdrojov krízových javov a ich lokalizácia v danom prostredí,
- kvantifikácia zdrojov krízových javov z pohľadu objemu akumulovaných zdrojov energií, hmôt a síl,
- vyhodnotenie pravdepodobnosti vzniku jednotlivých krízových javov z pohľadu veľkosti rizík a krízových činiteľov,

Stanovenie možných dôsledkov a ničivých faktorov krízových javov :

1. Na človeka:

- okamžitá smrť,
 - smrteľné zranenie,
 - ťažké zranenie, prípadne trvalé poškodenie zdravotného stavu,
- ohrozenie zdravotného stavu (znemožnenie pôsobenia v priestore bez špeciálnych individuálnych ochranných prostriedkov),

2. Na politickú a sociálnu situáciu:

- politická nestabilita, strata dôvery, negatívne pôsobenie opozície, politické prevraty,
- strata medzinárodného kreditu, neplnenie medzinárodných dohôd, medzinárodná izolácia,
- možnosť vzniku vojenského konfliktu,
- narušenie, prípadne úplná strata sociálnych istôt,
- vznik sociálnych nepokojov,

3. Na životné prostredie:

- zhoršenie stavu pitnej vody, prípadne poškodenie alebo zničenie vodných zdrojov (napr. kontamináciou ropnými produktmi, chemickými látkami,...),

- narušenie procesu poľnohospodárskej výroby,
- poškodenie vegetácie, narušenie stability fauny a flóry,
- znečistenie ovzdušia,
- ohrozenie existencie človeka v danej oblasti,

4. Na výrobu a služby:

- zastavenie výrobných procesov v hodnotenom objekte,
- nedostatok určitých tovarov, potreba zvýšenia a rozšírenia dovozu,
- zníženie, prípadne zastavenie vývozu, obmedzenie zdrojov na zabezpečenie dovozu,
- zníženie výkonu, prípadne zrušenie niektorých služieb, obmedzenie životného štandardu človeka,

5. Na dodávky a zabezpečenie základných životných potrieb ľudí (vrátane zabezpečenia energií, surovínových zdrojov,...):

- eskalácia krízových javov v rôznych výrobných procesov v posudzovanom prostredí,
- plošné narušenie výroby a služieb,
- ohrozenie procesu poskytovania základných životných potrieb obyvateľov,

Ďalšie kroky spracovania prognózy vzniku krízového javu:

- posúdenie kumulácie možného pôsobenia krízových javov v rámci objektu, obce, prípadne regiónu (územný obvod, kraj,...),
- stanovenie možných následkov v prípade kumulácie krízových javov (variantné vyhodnotenie možných následkov, vrátane ich kvantifikácie),
- posúdenie možnosti znižovania rizikových činiteľov a vytypovanie tých, ktoré nie je možné dostupnými organizačnými opatreniami, ani súčasnými technológiami eliminovať,
- stanovenie rizík, ktoré sa môžu vyskytnúť počas reakcie na vzniknutú situáciu a návrh organizačných, materiálnych a technických (technologických) opatrení, ktorými ich je možné znížiť.

Preventívne opatrenia:

- je možné rozdeliť z dvoch základných pohľadov:
 - podľa cieľa preventívnych opatrení:
 - prevencia vzniku krízového javu,
 - prevencia dôsledku krízového javu,
 - podľa nástrojov využívaných na preventívne opatrenia:
 - korekcia objemu hmôt, energií a síl,
 - zvýšenie odolnosti systémov.

Prevenencia vzniku krízových javov:

- identifikácia procesov, ktoré môžu ohroziť človeka, materiálne hodnoty a životné prostredie,
- komplexné posúdenie rizík,
- priebežne monitorovanie rizikových javov,
- výber a príprava pracovníkov,
- využívanie kontrolných mechanizmov.

Prevenencia dôsledku krízových javov:

- uskutočňovanie krízového plánovania,
- vykonávanie predbežných opatrení,
- vyhodnocovanie monitorovaných údajov,
- vytvorenie systému pohotovosti,
- výstavba záchranných jednotiek a ich technické vybavenie,
- vybavenie individuálnymi ochrannými prostriedkami,
- prevádzkovanie systému varovania a vyzvedenia,
- včasne informovanie verejnosti.

Preventívne opatrenia vykonávané korekciou objemu hmôt, energií a síl:

- znižovanie zásob nebezpečných chemikálií v technologických procesoch,
- obmedzovanie sústreďovania nebezpečných prevádzok v regiónoch,
- prijímanie opatrení (úprava technológií) na znižovanie spotreby energií, palív, prevádzkových hmôt pri zachovaní alebo aj skvalitnení úrovne zabezpečenia,
- zavádzanie nových technológií do procesov spracovania odpadov s dôrazom na nebezpečné látky a obmedzovanie počtu ich skládok, ako aj skladovaných objemov,
- znižovanie napätia v spoločenských procesoch odstraňovaním ich príčin (riešenie mzdových, pracovných, ale aj iných požiadaviek profesijných skupín s dôrazom na zamestnancov štátnej sféry, riešenie problémov národnostných menšín, znižovanie nezamestnanosti, účinná sociálna politika, ...),
- uplatňovanie ochranných a reštrikčných opatrení na úrovni ústredných orgánov štátnej správy (napr. v dovoze, predaji a registrácii zbraní, v dovoze a distribúcií drog, zavádzaní vízovej povinnosti alebo iných obmedzení vstupu osôb z krízových oblastí do vlastnej krajiny).

Preventívne opatrenia vykonávané zvyšovaním odolností systémov:

- výstavba objektov, ktoré sú dimenzované tak, aby odolali v prípade vzniku krízových javov (napr. proti zemetraseniam, požiarom, záplavám, ...),
- budovanie ochranných objektov,
- vytváranie nezávislého informačného systému, ktorý je schopný fungovať aj v prípade vzniku krízových javov,
- dodržiavanie zásad bezpečnosti pri práci, vykonávanie kontrolnej činnosti (dôraz je položený na dodržiavanie zásad používania predpísaných ochranných pomôcok a ustanovení, vyhlášok a predpisov),
- ochrana pracovného a životného prostredia,

- školenia a príprava osôb na činnosť v priebehu krízových javov,
- príprava, vyzbrojovanie a vystrojovanie záchranných jednotiek, ich vybavovanie modernou technikou, zabezpečovanie pohotovosti,
- informovanie obyvateľstva o vývoji politickej situácie, o stave ekonomiky a reštrikčných ekonomických opatreniach, predchádzanie fámam, vysvetľovanie vlastných krokov,
- riešenie problémov na úseku sociálneho zabezpečenia,
- vytvorenie účinného systému monitorovania rizikových faktorov, ich priebežné vyhodnocovanie a informovanie o výsledkoch (kompetentné orgány a v niektorých prípadoch aj obyvateľstvo),
- účinný mechanizmus poistenia právnických aj fyzických osôb proti stratám a škodám, ktoré môžu utrpieť v dôsledku rôznych krízových javov.

Krízové plánovanie:

- vytvára podmienky na komplexnú prípravu na riešenie krízových situácií,
- zasahuje do celého radu činností, procesov a javov súvisiacich s krízou,
- dotýka sa širokého spektra inštitúcií verejnej správy, ale aj právnických a fyzických osôb,
- zaoberá sa nielen všestranným zabezpečením života počas kríz, krízovou ekonomikou, ale tiež aj technológiami odstraňovania negatívnych dôsledkov kríz.

Cieľom krízového plánovania je :

- vytvoriť banku dát základných identifikačných a komunikačných údajov o subjektoch, ktoré sa podieľajú na riešení krízových javov, vytvárajú zdroje v prospech krízového manažmentu a tiež tých, ktoré boli postihnuté krízovým javom,
- zabezpečiť pokrytie potrieb ozbrojených síl a obyvateľstva počas krízových javov s dôrazom na obdobie vojnového stavu a vojny,
- sumarizovať požiadavky orgánov štátnej správy na výrobu, dodávky a služby v priebehu krízových javov,
- získať konkrétne informácie o pripravenosti výroby v priebehu krízových javov, o druhovej a objemovej skladbe tejto výroby, o deficitných položkách a možnostiach ich náhrady, o požiadavkách na pracovníkov, energie a suroviny,
- stanoviť druhovo a objemovo štátne hmotné rezervy,
- pripraviť opatrenia na fungovanie hospodárstva počas kríz,
- zabezpečiť materiálové a energetické krytie opatrení uvedených v krízových plánoch,
- pripraviť organizačné opatrenia na dodávky životne dôležitých výrobkov do priestorov vzniku krízových javov (napr. prírodných katastrof),
- spracovať metodické postupy činnosti riadiacich orgánov aj výkonných prvkov po vzniku krízy,
- spracovať podrobné plány spojenia, vrátane náhradného, ako aj systém varovania a vyzvedania v priebehu krízových javov,
- pripraviť evakuačné plány, zabezpečiť ich po dopravnej stránke, a tiež z pohľadu náhradného ubytovania, stravovania a zdravotníckej starostlivosti,
- vytvoriť metodické pokyny na vykonávanie záchranných prác,

- pripraviť systém podávania hlásení a informácií o priebehu krízy,
- spracovať zásady vyhlasovania krízových stavov, ako aj zásady organizácie života v priestoroch vzniku kríz.

Krízové plány:

Havarijný plán:

- havarijný plán subjektu, ktorý je potenciálnym ohrozovateľom okolia,
 - havarijný plán obce (regiónu), ktorá je ohrozeným objektom na svojom území, prípadne v okolí,

Krízový plán:

- krízový plán spracovávaný v rámci systému hospodárskych opatrení na krízové stavy,
- krízový plán záchranej jednotky,
- krízový plán podnikateľského subjektu.

Monitorovanie

Vizuálne:

- odborne pripravenými pracovníkmi - v konkrétnych objektoch podľa ich špecifikácie a analýzy možných krízových javov,
- osobami, ktoré sa dostali do priestoru vzniku krízových javov a registrovali zmeny rizikových faktorov,
- náhodnými svedkami alebo účastníkmi činnosti, ktorá sa vplyvom vonkajších alebo vnútorných podmienok zmenila na krízový jav,

Administratívnymi nástrojmi:

- predkladaním pravidelných hlásení a informácií a ich priebežným vyhodnocovaním na centrálnej úrovni (napr. spoločenské krízy, úroveň bezpečnostnej situácie, ekonomické krízy,...),

Technickými prostriedkami:

- stacionárnymi monitorovacími zariadeniami - objekty trvalo dislokované v rizikovej oblasti, v ktorých sú umiestnené príslušné prístroje a zariadenia na monitorovanie krízových faktorov (napr. znečistenie životného prostredia),
- prenosnými monitorovacími prístrojmi - monitorovanie rizikových faktorov počas bežnej prevádzky, v priebehu krízového javu alebo v čase prechodu z bežných podmienok na krízové v rizikovej oblasti a na jej hraniciach,

Kombinovaným spôsobom.

Územie, na ktorom sa vyskytli krízové javy je charakteristické:

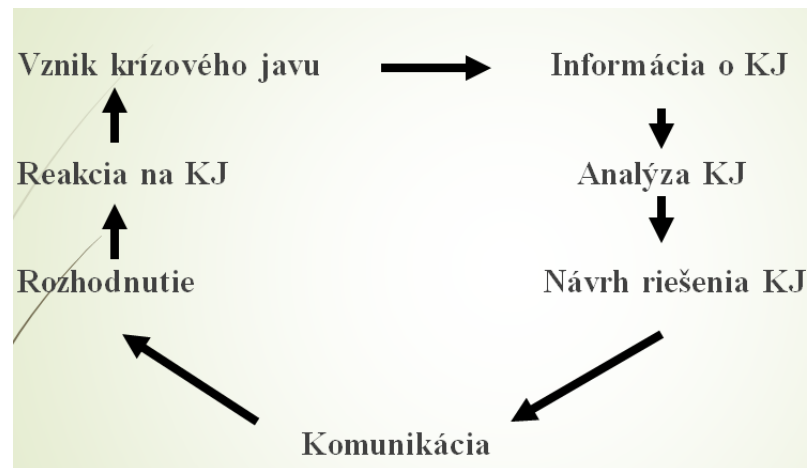
- väčším počtom postihnutých osôb, ktoré sú bez prístrešia, základných životných potrieb, šokované, zranené alebo usmrtené,
- zničením a rozrušením obytných a hospodárskych budov, priemyselných objektov, dopravných prostriedkov a zariadení,
- poškodením rozvodných sietí a energetických zariadení,
- zaplavením rozsiahleho územia,

- vznietením horľavých predmetov a látok s možnosťou vzniku veľkých požiarov a výbuchov,
- rádioaktívnym alebo chemickým zamorením osôb, ovzdušia, terénu, budov, potravín a vody,
- vznikom rozsiahlych infekčných ochorení ohrozujúcich život osôb alebo domácich zvierat,
- zničením alebo rozrušením poľnohospodárskych a lesných porastov a pôdy,
- zavalením ulíc a pozemných komunikácií alebo ich narušením,
- celkovým narušením života a výrobných procesov,
- narušením sociálnych istôt ľudí a spoločenských vzťahov,
- narušením ekonomického rastu,
- stratou politickej, vojenskej a všeobecne bezpečnostnej stability.

Úlohy kompetentného orgánu riadenia pri riešení krízového javu:

- monitorovanie a vyhodnocovanie správ o vzniku krízových javov,
- zabezpečovanie vyrozumienia a varovania,
- vytváranie krízových štábov,
- organizovanie opatrení na ochranu osôb, majetku a životného prostredia,
- príprava návrhov a spracovanie príkazov na vykonanie záchranných prác,
- riadenie činnosti záchranných jednotiek,
- organizovanie komplexného zabezpečenia záchranných prác,
- spracováva a predkladá správy a hlásenia.

Proces reakcie na krízový jav:

Informácie o vzniku KJ:

- popis krízového javu,
- známe údaje,
- ktoré údaje je potrebné získať,
- spôsob získania týchto údajov.

Analýza krízového javu:

- ktoré aktíva KJ ohrozuje,
- posúdenie správnosti a spoľahlivosti informácií,
- podrobné vyhodnotenie KJ.

Návrh riešenia KJ:

- optimálne metódy, postupy a formy riešenia KJ,
- vhodnosť navrhovaného riešenia pre kompetentný orgán (sily, prostriedky, zdroje).

Komunikácia medzi orgánmi riadenia:

- zoznam vyrozumených (KM, orgány VS, záchranné jednotky),
- varovanie postihnutých,
- miera informovania.

Rozhodnutie o postupe riešenia:

- porovnanie potrieb a možností,
- posúdenie obmedzení,
- vyžiadanie pomoci.

Reakcia na krízový jav:

- vydanie rozhodnutia,
- nasadenie adekvátnych síl, prostriedkov a zdrojov,
- koordinácia prvkov nasadených na reakciu a pomoc.

Záchranné práce:

- sú súborom činnosti, ktorých cieľom je záchrana života a zdravia osôb, záchrana majetku a životného prostredia, odsun postihnutých, ako aj zamedzenie pôsobeniu a ďalšieho šírenia negatívnych činiteľov v priestore postihnutom krízovým javom,
- vykonávajú ich základné a ostatné zložky IZS, útvary PZ a osoby povolané na osobné úkony.

Záchranné práce sú:

- vykonávané v závislosti na charaktere a rozsahu krízového javu (mimoriadnej udalosti),
- vykonávané osobitným spôsobom počas teroristického útoku, prípadne vojenského konfliktu,
- riadené obcou, OkÚ, OkÚ v sídle kraja, MV SR,
- riadené v súlade so skutočnou situáciou a jej predpokladaným vývojom z miesta riadenia, alebo zo záložného miesta riadenia.

Riadenie záchranných prác:

- prostredníctvom ukladania úloh a vydávania ústnych alebo písomných príkazov,
- príkaz na vykonanie záchranných prác:
 - popis krízového javu,

- úlohy záchranných jednotiek a ďalších zúčastnených zložiek,
 - komplexné zabezpečenie záchranných prác,
- príkazy sú tiež vydávané na uvedenie ZJ do pohotovosti, zaujatie priestorov, povolanie na osobné úkony, vecné plnenie, ...
- výjazdová skupina je kontaktný, informačný a poradný orgán na riadenie ZP,
- vysielanie výjazdovej skupiny:
 - MV SR,
 - OkÚ v sídle kraja, OkÚ,
- vysielala sa prieskum miesta vzniku KJ, na podporu riadenia ZP, na vykonávanie kontrolnej činnosti, prípadne na podporu riadenia nižších stupňov.

Organizácia záchranných prác:

- vyrozumienie síl a prostriedkov IZS (iných záchranných inštitúcií), ich príprava na zásah a presun do priestoru krízy,
- prieskum miesta vzniku krízy a prvotné vyhodnotenie situácie,
- aktivovanie riadiaceho centra (napr. krízového štábu),
- vytvorenie zvláštneho režimu v postihnutej oblasti,
- vykonanie prvotných záchranných prác (lokalizácia priestoru vzniku krízového javu),
- zabezpečenie evakuácie osôb, prípadne aj materiálnych hodnôt z postihnutej oblasti,
- organizovanie poriadkovej a regulačnej služby v postihnutej oblasti,

Postupné riešenie krízového javu s týmito prioritami :

- záchrana osôb,
- likvidácia zdrojov škodlivých a ničivých činiteľov,
- zabránenie rozširovaniu krízy do ďalších priestorov,
- izolovanie ďalších zdrojov krízových javov od zasiahnutého priestoru, aby neprepukla ďalšia kríza,
- ochrana životného prostredia,
- záchrana kultúrnych hodnôt a historických pamiatok,
- záchrana materiálnych hodnôt a technických prostriedkov,
- materiálna a technická pomoc postihnutým (prípadne aj finančná),
- zabezpečovanie expertíznej činnosti v prípade potreby (v rôznych špecifických prípadoch, napr. poškodenie mostných konštrukcií, výškových budov, zosuvov),
- zabezpečovanie pomoci z nadriadeného stupňa integrovaného záchranného systému,
- zabezpečovanie zahraničnej pomoci,
- priebežné informovanie obyvateľov o vývoji situácie (tlač, rozhlas, televízia).

Komplexné zásobovanie záchranných jednotiek:

- zabezpečenie potravín a vody,
- dodávanie elektrickej energie na osvetlenie a činnosť zariadení,
- dopĺňovanie pohonných látok a náhradných dielcov,
- dodávky materiálu na zabezpečenie činnosti jednotiek CO,
- finančné zabezpečenie.

Test 4+5(sl.41)

Tri kategórie záchranných prác:

1.kategória – samostatný zásah:

- každá zložka záchranných systémov zasahuje samostatne,
- záchranná jednotka musí byť schopná splniť všetky úlohy spojené s likvidáciou následkov krízových javov,
- každá jednotka musí zvládať široké spektrum odborných činností,

2.kategória – spoločný zásah:

- počas zásahu sú využívané odborné schopnosti, možnosti a špecializácia jednotlivých záchranných jednotiek,
- záchranné jednotky sa môžu užšie špecializovať,
- spoločný zásah si vyžaduje nutnosť koordinácie zásahu,

3.kategória – komplexný zásah:

- využitie všetkých dostupných síl a prostriedkov (nielen špecializovaných záchranných, ale aj odborne príbuzných),
- potreba vyhlásenia osobitných podmienok a zvláštneho režimu v zasiahnutom priestore,
- podpora zdrojmi a zásobami, ktoré sú centrálné vytvárané,
- maximálne nároky sú kladené na koordináciu činnosti.

Činnosti vykonávané v rámci obnovy:

- odstránenie trosiek, závalov a poškodených budov,
- odmorenie zamoreného terénu, objektov a techniky,
- obnova životného prostredia,
- obnovenie rozvodov elektrickej energie, vody a plynu,
- obnova komunikačného systému (cesty, mosty, železnice, produktovody, telekomunikačné spojenie,...),
- návrat evakuovaných osôb a zabezpečenie všestrannej pomoci postihnutým,
- obnovenie výroby na pôvodnú technologickú úroveň, alebo zavedenie novej technológie (možnosť rozvoja).

Riadenie krízy:

je proces, počas ktorého sa subjekt riadenia snaží určiť pravdepodobný priebeh pôsobenia existujúcich i očakávaných negatívnych javov a navrhnúť postupy, ktoré umožnia vyhnúť sa ich pôsobeniu a využiť pozitívne tendencie na ozdravenie celého systému.

Riadenú krízu je možné charakterizovať ako:

- krízu s celkovo kratším priebehom,
- krízu s minimálnym trvaním akútneho štádia,
- krízu so zrýchleným priebehom chronického štádia,
- krízu s postupným znižovaním miery rizikových faktorov počas chronického štádia,
- krízu, počas ktorej je štádium vyriešenia krízy maximálne urýchlené.

Snaha o čo najrýchlejšie vyriešenie krízy môže so sebou prinášať negatívne dopady,

ak:

- nie sú úplne jasné príčiny krízy,
- kríza nie je úplne pod kontrolou a objavujú sa nové symptómy,
- nie sú komplexne posúdené dopady aktivít zameraných na preventívne opatrenie na ostatné súčasti posudzovaného systému,
- odstránenie zdrojov pravdepodobných negatívnych dopadov krízy naruší stabilitu iných súčasti ohrozeného systému.

Kríza prebiehajúca živelne alebo eliminovaná náhodnými, nesystémovými a neprofesionálnymi krokmi, prípadne riadená intuitívne:

- má tendenciu prebiehať priamočiaro,
- má veľmi rýchly priebeh, pričom dochádza k zásadným narušeniam systému a strate schopnosti plniť stanovené ciele,
- sa končí podľaľhnutím subjektu krízy a nutnosťou uskutočniť postupy určené na obnovu systému.

Príprava na riadenie krízy:

- klasifikácia krízy,
- identifikácia potenciálu krízy,
- posúdenie aktuálnosti pripraveného krízového scenára.

Riadenie krízy sa môže uskutočniť:

- plánovaným postupom,
- neštandardným postupom.

Projektovanie procesu riadenia krízy:

- je vytváranie podmienok na splnenie vytýčených cieľov a základných úloh krízového manažmentu prostredníctvom zvolených postupov, nástrojov a zdrojov v najvhodnejšej časovej postupnosti.

Projektovanie krízového riadenia je možné, rovnako ako akúkoľvek inú cieľavedomú činnosť, popísať radom konkrétnych znakov a charakteristík, medzi ktoré je možné zaradiť:

- prístupy k projektovaniu,
- princípy projektovania,
- komplexné zabezpečenie projektovania,
- metódy projektovania,
- riadenie projektovania.

Prístupy k projektovaniu procesu riadenia kríz sú úzko spojené s typom, charakterom a rozsahom krízy, ale tiež s príslušnou úrovňou KM, na ktorej sa projektovanie uskutočňuje:

- systémový prístup
- funkčný prístup

- cieľovo optimalizačný prístup
- heuristický prístup
- empiricko-intuitívny prístup

Princípy projektovania riadenia kríz:

- princíp cieľovosti
- princíp komplexnosti
- princíp systémovosti
- princíp hierarchičnosti
- princíp adaptívnosti
- princíp komplementarity
- princíp efektívnosti

V rámci komplexného zabezpečenie projektovania sú riešené otázky:

- obsahu krízového riadenia v danom prípade,
- organizačnej štruktúry krízového manažmentu potrebnej na riadenie krízy,
- informačného zabezpečenia procesu riadenia krízy,
- časového faktoru spojeného s projektovaním,
- finančného zabezpečenia,
- materiálneho zabezpečenia,
- personálneho zabezpečenia,
- nástrojov korekcie systému krízového riadenia.

Metódy využívané v projektovaní procesu riadenia kríz:

- klasické metódy (analýza, syntéza, dedukcia, indukcia),
- nové metódy (brainstorming, sieťová analýza, dynamické programovanie, metóda následnej deštrukcie,...).

Prechod štátu na vojnový stav:

- mierový stav – plnenie úloh systémom verejnej správy na zabezpečenie chodu štátu a vytváranie podmienok na život občanov,
- mierový stav – vytváranie podmienok na riešenie krízových stavov vrátane vojny,
- špecifické požiadavky súvisiace s prechodom štátu z mierového na vojnový stav:
 - prechod na vojnové hospodárstvo,
 - vytvorenie podmienok v spoločnosti,
 - príprava ozbrojených síl a podmienok na ich činnosť.

Počas vojny sú zásadným spôsobom obmedzené práva a slobody občanov dané listinou základných ľudských práv a slobôd:

- sloboda pobytu a pohybu,
- sloboda prejavu,
- právo na nedotknuteľnosť osôb a ich domovov počas evakuácie,
- výkon vlastníckeho a užívacieho práva (na základe rozhodnutia a za náhradu),
- právo na informácie,

- právo na pokojné zhromažďovanie,
- právo na združovanie,
- právo na štrajk,
- právo na ochranu zdravia pri práci,
- právo na priaznivé životné prostredie,
- sloboda podnikateľskej činnosti,...